

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Боряна Томова Рогожерова¹,

ВТУ „Годор Каблешков”,

доцент по професионално направление 2.1. Филология, научна специалност „Приложна лингвистика – английски език“

за придобиване на образователната и научна степен „доктор” в докторска програма „Методика на обучението по съвременни езици”, област 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ..., научна специалност „Методика на обучението по съвременни езици (английски език)“ с кандидат Дилян

Петров Гатев

1. Значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение

Дисертационният труд на Дилян Гатев на тема „Повишаване на ефективността при усвояването на терминологичната лексика в обучението по английски език за специализирани цели от български студенти по икономика“ третира в детайли значим по същността си проблем, а именно, както става ясно от заглавието, повишаването на терминологичната лексикална компетентност² на българските студенти по икономика. Стойността на тази проблематика нараства все повече в днешни дни в резултат на интензивно развиващите се комуникации във всички области на живота, факт, който поставя все по-сериозни изисквания към равнището и качеството на чуждоезиковата подготовка на бъдещите специалисти и, в частност на комуникативната компетентност по английски език на икономистите, които се подготвят както в УНСС, така и в други ВУ на територията на България. Усвояването и умелото ползване на терминологичната лексика (термини и терминологични словосъчетания) представлява сериозен компонент на специализираните езикови познания на обучаемите предвид техните езикови потребности.

Най-същественият аспект на изследваната в труда проблематика в научен план е свързан с разработването на методически модел за преподаване на терминологична лексика,

¹ Боряна Рогожерова публикува научните си трудове с името Боряна Ружекова-Рогожерова.

² Терминът „терминологична лексикална компетентност“ принадлежи на автора на дисертацията.

включващ подходи и последователност от дейности, и насочен към формиране и повишаване на терминологичната лексикална компетентност на обучаемите, а в научно-приложно отношение – със създаването на концепция за методика на апробиране на модела и нейното практическо приложение.

2. Обоснованост на целите и задачите в дисертационния труд

Главната цел на дисертационния труд, създаването на педагогически модел за преподаване на терминологична лексика и разкриването на функционалността му, се постига с помощта на осъществяването на многобройни задачи, сред които са разкриването на ролята на изграждането на терминологичната лексикална компетентност у студентите в рамките на обучението по бизнес английски език, анализът на характеристиките на АСЦ³ в сравнение с тези на обучението по английски език за общи цели, представянето на използваните учебни комплекти по АСЦ в УНСС, разкриването на възможностите на някои дигитални инструменти за откриване и изследване на терминологична лексика, създаване на английско-български тематичен учебен речник за целите на провежданото обучение по АСЦ, изграждане на последователност от подходи и дейности при преподаването на терминологична лексика, разработване на анкети и тестови материали, използвани при апробацията на методическия модел. Гореспоменатите цел и задачи са логично мотивирани в светлината на оптимизирането на работата с български обучаеми по АСЦ както в УНСС, така и в други ВУ, предпоставка за повишаването на специализираната комуникативна компетентност на студентите по икономика.

3. Съответствие между избраната методология и методика на изследване и поставената цел и задачи на дисертационния труд

Целта и произтичащите от нея задачи на дисертационния труд логично се осъществяват в рамките на приложената методика на проучване на казус в рамките на проведен педагогически експеримент с основен участник група от новоприети студенти. Експерименталното изследване включва три етапа, които авторът обозначава като „констатиращ“, „развиващ (формиращ)“ и „заключителен“ (и съответните подетапи),

³ В становището АСЦ е абревиатура за „Английски език за специфични (специални или специализирани цели). Дилиан Гатев изтъква наличието на тези три терминологични вариации, посочвайки, че терминът, включващ „специализирани цели“ отразява най-адекватно същността на подхода.

предполагачи, в най-съществената си част, определяне на входното ниво на студентите, обучение в съответствие с разработения педагогически модел и тестване, след като обучението е било проведено. Така експериментът дава основа за анализ на резултатите и разкриване на постиженията на студентите вследствие прилагането на методическия модел.

Основната изследователска методика е богато подкрепена в теоретичен план, като се разглеждат характеристиките на АСЦ, участниците в обучението по АСЦ, педагогическите материали, подходите за преподаване на лексика, особеностите на работата по АСЦ в УНСС, ролята на корпусите и електронните платформи при работата с термини, етапите от съставянето на учебния речник.

4. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд (описание и оценка)

Научните приноси на дисертационния труд на Дилян Гатев се състоят в:

- Разработване на методически модел за преподаване на терминологична лексика в рамките на АСЦ за бизнес и формулиране на хипотезата относно полезността на модела в процеса на преподаване;
- Разработване на методика за апробиране на модела;
- Създаване на терминологичното словосъчетание „терминологична лексикална компетентност“;
- Разглеждане на характеристиките на АСЦ и по-точно на АСЦ в областта на бизнеса с акцент върху преподаването на терминологична лексика;
- Изграждане на последователност (притежаваща вариативност) от приложението на подходи и дейности в процеса на преподаване на терминологична лексика;
- Прилагане на методиката на преподаване на обща лексика към тази на АСЦ;
- Изтъкване на ролята на превода с цел изграждане на двуезична специализирана комуникативна компетентност и борба с отрицателния езиков пренос от страна на родния език;
- Прилагане на съвременни технологии в процеса на преподаване на термини;
- Съставяне на английско-български учебен тематичен речник от две части с дефиниции на термините на английски (I част), представящ и терминологични съчетания; термини, чието значение се различава в определена степен от това в общия английски език;

термини-синоними; термини-антоними; термини, характеризиращи се с частична прилика или разлика в значението си; термини-пароними (II част) .

Научно-приложните приноси на дисертационния труд на Дилян Гатев се състоят в:

- Разработване на анкети и тестови материали, приложени през трите експериментални фази на апробирането на модела;
- Обработка на материалите и анализ на получените данни от експеримента;
- Формулиране на изводи, потвърждаващи хипотезата на труда.

5. Преценка на публикациите по дисертационния труд: брой, характер на изданията, в които са публикувани

Дилян Гатев има общо пет публикации по дисертационния си труд, четири от които са в сборници от конференции, а една статия е поместена в списанието Educational Role of Language Journal, издание на ERLA.

6. Цитиране от други автори, отзиви в научния печат и др.

Не са открити към настоящия момент цитати на публикации (по дисертацията или извън нея) на докторанта. Този факт не е от значение обаче, тъй като не се изискват цитирания за придобиване на ОНС „доктор“. Бе забелязано споменаване в Google Scholar на изнесен от Дилян Гатев доклад на тема „The Communicative Approach in Teaching English for Specific Purposes (Business English)“ на семинар на катедра ЧЕПЛ, УНСС.

7. Мнения, препоръки и бележки

Дилян Гатев е извършил изключително сериозна работа в теоретичен и теоретично-приложен план в процеса на разработване на високо приносен дисертационен труд, чиито резултати могат да намерят приложение не само в УНСС, но и в други ВУ. Изследванията на докторанта са богато подкрепени от литературни източници. Изготвеният учебен речник е в рамките на застъпления в методическия модел стремеж за въздействие на логично възникващия отрицателен пренос от страна на родния език, както и на повишаване на езиковата осъзнатост на обучаемите чрез запознаването им с термини-колокации, терминологични синоними, антоними и пароними. Качеството на работата се удостоверява и от експертната оценка на специалисти икономисти, на която е подложен речникът.

Ще си позволя да изразя известно несъгласие с твърдението в общата част на труда за акцентирание предимно върху езиковите функции, а не толкова върху граматиката в АСЦ, тъй като езиковите функции се реализират както с помощта на съответната лексика, така и на специфични граматически категории.

Считам и, че разбирането на специализиран текст зависи не само от лексикалните познания, но в сериозна степен и от граматическите такива. Теорията и практиката разкриват необходимостта от осъзнатото ползване на категориите от всички езикови равнища при осъществяването на този процес.

8. Заключение с ясно формулирана положителна или отрицателна оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд на Дилян Гатев на тема „Повишаване на ефективността при усвояването на терминологичната лексика в обучението по английски език за специализирани цели от български студенти по икономика“ е разработен в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за прилагането му, както и Наредбата за развитие на академичния състав на НБУ.

С убеждение заявявам положителната си оценка на дисертацията и гласувам на Дилян Гатев да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ..., научна специалност „Методика на обучението по съвременни езици (английски език)“.

27.02.2023 г. / София

Подпис:

/доц. д-р Боряна Рогожерова /